

Список літератури

1. Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2022-2024 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.08.2022 № 752-р/у
2. Saskia C., Ravesloot I. Exchange of good practices on gender equality. Regulatory Impact Assessment in Belgium. 2014.
3. Sinikka M. Enhancing gender equality in Finnish municipalities. What the Association of Finnish Local and Regional Government (AFLRA) does concerning gender equality. 2018.
4. The Global Gender Gap Report 2017. Geneva: World Economic Forum, 2017. 361 p.
5. Бевз Т.А., Кармазіна М.С., Зорич О.О., Яремчук В.Д. Політичні механізми формування громадянської ідентичності в сучасному українському суспільстві: монографія. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2014. 296 с.

УДК 316.4

*Третьяк Я.А., інспекторка*

*Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Кременчук, Україна*

## ГЕНДЕРНА ПОВЕДІНКА В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТА АЗІАЦЬКИХ КУЛЬТУРАХ

У сучасному суспільстві уявлення про чоловічі та жіночі якості, про ролі, які чоловіки і жінки повинні виконувати в соціумі, змінюються. Традиційні риси маскулінності та фемінінності переплітаються із сучасними, що дозволяє значно повніше, ніж раніше, враховувати різноманіття індивідуальних варіацій. Сьогодні багато традиційних психологічних відмінностей між статями зникають або різко зменшуються, а самі образи стають менш полярними і однозначними, ніж раніше. Незважаючи на те, що багато сучасних соціальних стандартів, норм і цінностей стають більш гнучкими, зміцнення гендерних стереотипів досі є однією з головних їхніх характеристик; суспільство здебільшого стійко відтворює стереотипи минулого. У зв'язку з цим є необхідною діагностика та вивчення гендерної поведінки особистості в суспільстві.

Гендер – це суспільне чи культурне явище, соціально та культурно навантажена стаття [1]. Гендер – це спосіб соціального розширення суспільства, що організує систему соціальної ієрархічної структури.

На думку вчених з галузі психолінгвістики та нейрофізіології, проблема статевої диференціації належить до універсальних явищ, які так чи інакше вивчають усі науки про людину.

Вирішальну роль появи принципово нової наукової парадигми в

дослідженнях статі зіграв фемінізм. Виникнення фемінізму обумовлено певними соціальними та інтелектуальними передумовами.

Соціальні передумови фемінізму – у зламі феодално-станової організації нашого суспільства та розвитку буржуазних відносин, залученні жінок на роботу по найму.

Інтелектуальні передумови фемінізму – різні критичні щодо існуючого суспільства теорії, починаючи з філософії прав людини, що виникла у XVIII ст., і аж до сучасних постмодерних концепцій.

Сьогодні фемінізм – це насамперед альтернативна європейській традиції філософська концепція соціокультурного розвитку. Однак протягом досить тривалого періоду він існував як ідеологія рівноправності жінок та як соціально-політичний рух. Ці два аспекти фемінізму надзвичайно важливі для становлення його теорії: саме у пошуках відповідей на реальні питання щодо статусу жінок у суспільстві теоретики фемінізму, не задоволені традиційною соціальною наукою, стали формулювати і свої теоретичні претензії до традиційного західного знання, і нові теоретико-методологічні підходи до аналізу культури.

Поділ на чоловічу та жіночу ролі спостерігається у всіх країнах, але виражена вона різною мірою [2]. Головним чином це залежить від конкретних культурних та суспільних традицій. Проте всі підсистеми рівноцінні і заслуговують на увагу і вивчення.

Аналізуючи соціальну поведінку чоловіків у європейському суспільстві, можна переконатися, що вибір ролей чоловіки відрізняється від тих, які обирають жінки. Чоловіки частіше займають більш агресивну позицію [3], проявом цього є вживання сленгових слів та висловлювань, а також нелітературної та ненормативної лексики, тоді як жінки займають більш стриману та м'яку позицію, використовуючи зменшувально-пестливі слова, якісні прикметники порівняно.

Варто враховувати, що ці відмінності властиві переважно в не офіційних ситуаціях, коли той, хто займає роль, не відчуває обмежень, що створює зовнішні фактори.

Великий вплив на поведінку азіатів мають гендерні стереотипи. Особливо яскраво вони проявляються у масовій культурі [4]. Як правило, жінка представляється наступним чином: або як деталь кухонного інтер'єру чи спальні, або як спокусниця, яка заграє і спокушає; а чоловік зображується як сексуальний мисливець.

Гендерні стереотипи вміло відтворюються та транслиуються, вчать жінку бути красивою та привабливою. Жіноча доля – це вміння добре господарювати, смачно готувати і вміти користуватися косметикою. Соціальні, економічні, політичні проблеми не знаходять відображення.

Якщо порівняти жіночий та чоловічий образи у азійській культурі, то вийде наступна картина. Чоловічий образ має набір рис, пов'язаних із соціально не обмежувачим стилем поведінки, компетенцією та раціональними здібностями, авторитетністю, активністю, ефективністю тощо.

Чоловіки представлені у діловому, формальному та неформальному

вигляді, але будь-який вигляд пропонується як щось абсолютно серйозне, глибоке особистісне.

Чоловіки найчастіше пов'язані з успіхом, ініціативою, автономією.

Вираз обличчя чоловіків — нейтральне чи серйозне.

Типовий жіночий образ включає низку рис, навпаки, пов'язаних з пасивністю, зайвою емоційністю.

Жінки видаються зацікавленими до того одягу, який вони носять, і до тих жестів, які їй відповідають. Але характер, який створює костюм, дає можливість менш серйозно розглядати її в соціальних ситуаціях: індивідуальність, передана через манеру одягатися, - річ несерйозна.

Жінки пов'язані з пасивністю, націленістю на задоволення інтересів чоловіків та сім'ї.

Вираз обличчя у жінок більш доброзичливий, вони найчастіше представлені усміхненими.

Так образи чоловіків та жінок в Азії представлені досить стереотипними, і більшість цим стереотипам вірить. Головний гендерний стереотип свідомості на сьогоднішній день, що прийняття рішень — чоловіча справа; і незважаючи на те, що жінки складають більшу частину населення, вони, як і раніше, усунуті від процесу прийняття рішень.

Тим не менш, на сьогоднішній день жінки в Азії все таки змінилися, стали більш практичними, самостійними. Жінки намагаються лише частково займатися домашнім господарством, перекладаючи половину роботи на чоловіка. У відносинах деяких пар навіть проглядається центральне, чільне становище жінки, проте таке зустрічається вкрай рідко.

Сьогодні кількість працюючих жінок у східних країнах зростає; їм доводиться використовувати ролі, що вважаються чоловічими, далі вони починають використовувати отримані звички в побуді. Тому можна сказати, що чіткі межі між чоловічими і жіночими ролями на Сході починають руйнуватися, проте не можна з упевненістю сказати, що ці серйозні відмінності колись повністю зникнуть.

#### Список літератури

1. Тафінцева С. Форми організації навчання студентів під час вивчення освітнього компоненту «гендерна психологія». Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. *Психологія*. 3 (52). 2022. С. 155-161. <https://doi.org/10.32689/maup.psych.2021.3.22>”.

2. Білоус К. В. Гендерні особливості в управлінській діяльності менеджера: магістер. Робота. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. 106 с.

3. Чала О.А. Сутність та детермінанти деструктивної конфліктності особистості. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова*. Серія «Психологічні науки». № 26 (50), Ч. I. 2009. С. 399-402.

4. Gui Tianhan. Leftover women” or single by choice: Gender role negotiation of single professional women in contemporary China. *Journal of Family Issues*. 41.11 (2020): 1956-1978.

5.